

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

MAANDAG 24 FEBRUARIJ.

AMSTERDAM, 22 Februarij.

Dit blad verschijnt te Amsterdam, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is / 5.00; voor de buitensteden franco p. p. / 8.00. Brieven, Gelden, enz. franco te adresseeren aan het Bureau van de Tijdschrift.

Advertentien van 24 regels en daar beneden worden tegen / 1.00 geplaatst; meer dan 24 regels tegen 15 cents de regel. Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

De nieuwe aartsbisschop van Warschau heeft de kerken aldaar, die tengevolge van bloedige heiligschennis gesloten waren geworden, weder geopend. Bij deze gelegenheid heeft hij eene aanspraak gehouden, welke onder verschillende opzichten merkwaardig genoemd mag worden. Men kan er in de eerste plaats uit leeren hoe valsch de berekening der revolutionnairen te Parijs en elders was, welke de Poolse geestelijkheid mede in het gelid wilde plaatsen tot bereiking hunner plannen. Men had gewenscht met hare hulp een beweging te doen uitbreken tegen Rusland, Oostenrijk en Pruisen, tot verkrijging der Poolse eenheid en onafhankelijkheid. Reeds werden de kandidaten opgegeven voor den herstelden Poolse koningstroom, en uitgerekend welke groote voordeelen het voor Frankrijk en de Italianen zou opleveren, als de drie Noordse mogendheden door de Polen in verlegenheid zouden worden gebracht. Natuurlijk werd hun de hulp van Garibaldi en andere mondhelden van gelijke gehalte toegezegd. Ofschoon er onder de Poolse geestelijken niet weinigen zullen zijn, bij wie het denkbeeld dat hun vaderland nog eens hersteld zou kunnen worden, groote sympathie ontmoet hebben, zij hebben geen enkel onwettig middel aangegrepen, geen enkele onwettige poging aangewend. Zij bespaarden er zich toe van de Russische regering te vragen, dat de regten, welke hun toekomen, en hun door plechtige traktaten zijn gewaarborgd, niet langer zouden worden ontnomen. De Paas van den kant der Poolse geestelijkheid kwam al den Tsar gedrongen om zijne meening te kennen te geven, keerde tegen den zin van den laatste, de houding der eersten goed, maar stelde tevens de hoop der bewegingspartij te leir, welke van hem een blijk van sympathie voor het herstel der Poolse eenheid en onafhankelijkheid verwachtte. Hij liet de politieke zijde van het vraagstuk geheel onaangeroerd, en kwam, als hoofd der Kerk, enkel voor de geschonden regten der Kerk op.

Ofschoon de Tsar er sterk op aandrongen had dat Pius de houding der Poolse bisschoppen en priesters zou gispen, toonde hij zich toch te houden met het gedrag des Pausen. Het gerucht ging weliswaar door de pers, dat Tsar en Paus met elkander op zeer goeden voet stonden. Na de aanspraak des aartsbisschops wordt dit zeer waarschijnlijk. Deze kerkvoogd tracht kennelijk de Poolse beweging te doen bedaren, en belooft den Polen, in naam des Tsaren, een betere toekomst, als zij vertrouwen stellen in het bestuur, en eenige demonstratiën nalaten, waaronder in de eerste plaats het zingen der Poolse volksliederen, die wel niet oproefig zijn, maar in de gegeven omstandigheden toch als zoodanig gelden. Het zal voor de Polen hoogst bezwaarlijk wezen eenige waarde te hechten aan de beloften der Russische regering, welke hen zoo dikwijls heeft bedrogen. Thans is het echter hun aartsbisschop, die er de oprogtheid van waarborgt. Hopen wij dat zijn vertrouwen niet moge beschaamd worden. Het is overigens in Ruslands belang dat het zich geheel Polen niet tot vijand make. Alexander is daarenboven een vorst, die blijken gegeven heeft, dat hij, ondanks de grootste bezwaren, zijn eenmaal gegeven woord wil vervullen. De vrijmaking der lijfeigenen is daarvan een sterk sprekend voorbeeld, en moge deze in de praktijk al weinig resultaat opleveren, dit ligt niet aan den Tsar, die deed wat hij kon, maar aan moeilijkheden, geheel onafhankelijk van zijn wils. Wenschen wij daarom dat hij ten aanzien zijner Poolse onderdanen even eerlijk zijn woord gestand doe als ten aanzien der Russische boeren.

Ziehier nu de aanspraak van den aartsbisschop: "Glorie aan God in den hemel en vrede aan de menschen die van goeden wille zijn. Maar bestaat deze vrede bij ons? Neen, voorwaar, want wij zijn van de kerken beroofd. Het gebed is het wezen van ons levens, de bron van ons geluk, want het is het middel om ons voor onze tijdelijke en eeuwige behoeften de goddelijke genade te verzekeren. Het gebed bij uitnemendheid bestaat uit deze woorden: Onze Vader, die in

den hemel zijt, geheiligd zij uw naam, uw wil geschiede...

"Ik ga over tot de toederste en moeilijkste kwestie, welke ik behandelen moet. Zoo iemand u verbodt God te bidden en Hem de behoeften van uw hart te openbaren, zoo een of andere overheid u verbodt te bidden, zoude ik u zeggen: Gehoorzaamt deze overheid niet, want voor den pligt jegens God zou elke pligt jegens de menschen verdwijnen! Zoo iemand u verbodt voor het vaderland te bidden, voor ons vaderland, dat wij allen beminnen; zoo deze of gene overheid u verbodt te bidden voor het geluk en het welzijn van ons vaderland, zou ik u wederom zeggen: Luistert naar zulk een overheid niet, want ge zoudt kwalijk handelen. Voorwaar, intien wij moesten ophouden voor het vaderland te bidden, zou ik God vragen mij van deze aarde te nemen, en de Poolse vrouwen door onvruchtbaarheid te treffen. Maar niemand kan ons beletten voor ons vaderland te bidden!

"Het geldt hier trouwens sommige gezongen hymnen, welke door de Kerk niet zijn geoorloofd en die ik u verzoek niet meer te zingen. Door sommige hymnen te laten varen, ziet gij niet van het gebed af. Allen kunnen en moeten wij aan God onze dierbaarste behoeften voorstellen.

"Is voor mij een geluk heden kerken te openen, waarin wij op nieuw zullen kunnen bidden; maar ik be-zweer en bid u, voor het welzijn van het land, gedurende een zekeren tijd de verboden hymnen niet te zingen. Deze gezongen hymnen, want ik drukken voor de overheid uit wat wij begeeren; maar thans kent de overheid onze begeerten en weet wat wij vragen.

"Ik kom alzoo en wensch u een gelukkige hoop te doen deelen. De vorst wensch de behoeften van ons land te bevredigen; ik heb met den vorst gesproken, lang gesproken, en hij heeft mij verkondigd dat hij ons noch van onze nationaliteit noch van onze godsdienst wil berooven; dat hij zijn behoeften zal vervullen, dat hij ons alles wat wij begeeren zal verleen; maar hij stelt daarbij de voorwaarde dat het land rustig worde, dat de verboden hymnen niet weder gezongen worden. Daarom be-zweer en bid ik u, mijne broeders, in den naam van den God des vredes en van ons vaderland, gedurende een zekeren tijd de hymnen niet te zingen.

"Misschien zult ge mij vragen dat de beloften door den vorst gedane beloften niet gehouden zijn geworden? Daarop zal ik u antwoorden: de vorst heeft mij beloofd dat zij nu zullen gehouden worden. Schikken wij ons naar den toestand en halen wij het verwijt niet op ons de vervulling dier beloften te hebben belet, welke het geluk van ons land en het heil van zoo velen onzer ongelukkige broeders moet aanbrengen.

"Bekent dat deze gezangen u misschien te ver gevoerd hebben: hebben zij niet het ongeluk van een groot ge-tal der wten veroorzaakt? Zou gij niet deze gezangen thans voortgingt, zou dit een daad van oproerigheid zijn. Ik be-zweer en bid u alzoo tot welzijn van ons land deze ge-zangen na te laten. Volgt hierin het voorbeeld van uw Verlosser, die voor de gerechtigheid aan het kruis gestorven is en tot zijn dood gehoorzaam aan de wereld-lijke overheid was. Jezus Christus heeft gehoorzaamheid aan de overheid bevolen, zeggende: Alle gezag komt van God.

"Maken wij ons bij God verdienstelijk en Hij zal ons zegenen; want herinnert u dat God alles in Zijne hand heeft, en dat het kwaad immer op aarde gestraft wordt. God veronedert altijd de schuldigen, en evenmin ont-snappen zij hier zijn rechtvaardigen toorn. Laat u ons niet zijn die den naam van schuldigen kunnen verdienen.

"In den naam van God bid en smeek ik u, in naam van het welzijn des vaderlands, staakt de gezangen en de manifestatiën. Geloof dat ik niets dan het welzijn van ons land begeer. Hebt vertrouwen in mij en dat hij, die in mij vertrouwen heeft, knede en mijn zegen ont-vange."

De *Horvat*, het orgaan van den bekenden evangelist Schwartz, bevat tegenwoordig hoofdarikelen over de hedendaagsche wereldgeschiedenis, door genoemden heer

Schwartz geschreven. Het laatste nummer geeft een beschouwing over den toestand van Italië, waarin de volgende volzin onze aandacht trok: "wij wijzen met verontwaardiging de door koningsmoordende Jezuiten en Revolutie bij elkander behooren." Van de heer Schwartz de woorden Reformatie en Revolutie in een abstracte be-teekenis op, dan heeft hij volkomen gelijk met te bewe-ren dat zij niet bij elkander behooren. Zij zijn tegen-voeters. Reformatie is een verbetering en Revolutie een omverwerping van hetgeen bestaat. De eerste werkt heilzaam omdat zij bestendigt, de tweede is verderfelijk, omdat zij verwoest. Wij gelooven echter dat de heer Schwartz door de Reformatie de kerkelijke beweging der zestiende eeuw verstaat. Deze behoorde wel degelijk bij de Revolutie. Zij was geen Reformatie, ofschoon zij zich, ter misleiding der menigte, met dien naam versierde. Zij was niets anders dan de vermoede Revo-lutie, zoowel op kerkelijk als politiek gebied. De heer Schwartz wordt verzoekt eens een oog te willen slaan in den *Nederlandschen Spectator* van 21 December 1861. Hij zal daar een artikel vinden van den Doventer Hoo-gleraar van Vloten over de lessen der geschiedenis, waarin betoogd wordt dat de zoogenoemde zestiende-geuwsche Reformatie in het nauwste verband staat met en als de moeder beschouwd mag worden van de politieke revolutiën der latere dagen. Wij zijn nieuwsgierig te vernemen of, om deze bewering, de heer van Vloten nu door den heer Schwartz onder oede koningsmoor-dende Jezuiten zal worden gerangschikt.

De *Staats-Courant* bevat het volgende verslag van den konsul-generaal der Nederlanden te Nagasaki over den staat van zaken in Japan gedurende Nov. 1861.

"In den min gunstigen toestand van den handel is weinig verandering gekomen. De prijs der Japansche produkten blijft buitengewoon hoog en de uitvoer bepaalt zich hoofdzakelijk tot ruwe zijde, thee en was. Voor het laatste artikel, hetwelk veel naar Manilla en Britsch Indië wordt uitgevoerd, is Nagasaki de hoofdmarkt, terwijl te Johohana meest al de zijde wordt aangebracht en ook de meeste thee, welke of direkt naar Amerika verzonden wordt, of naar China, om daar, met andere soorten vermengd, meer geschikt gemaakt te worden voor de Europeesche markt.

"Van de invoerartikelen is naar alle even, weinig na-vraag; zelfs de Hollandsche medicijnen, welke nog steeds een vrij goeden aftrek hadden gevonden, zijn in den laatsten tijd door gaupten aanvoer zoo gedaald, dat alle verdere handel daarin op dien voet onmogelijk wordt gemaakt.

"Ik heb reeds vroeger gemeld dat de Japansche re-gering het voornemen aan den dag legde om rechtstreeks zelve voordeelen van den uitvoerhandel te genieten en zoo is dan ook nu te Nagasaki door haar, op vrij groote schaal, eene theefabriek in werking gebracht, terwijl verder het plan bestaat om binnen kort eene commissie naar Shanghai te zenden, ten einde met de handels-beweging aldaar bekend te worden en vaste betrekkin-gen aan te knooopen."

Z. M. heeft benoemd tot registers-plaatsvervangers in de ar-roundissements-regibanken: te Haarlem, mr. D. J. Mom Visch; te Middelburg, mr. A. P. Snouck Hurgronje; tot ontv. der dir. bel. en acc. te Bolsward c. a., N. C. J. Yellius Baert; pensioen verleend aan: R. H. S. G. J. van Barmans Baron Rengers, betaalmester te Leeuwarden, / 3000; A. J. Mispel-blom Beijer, directeur van het postkantoor te Leeuwarden, / 1720; H. C. Jeekel, kommissie der eerste klasse te Amster-dam, / 658.

De telegraaf meldt heden het volgende:

PARIS, 21 Febr. In den Senaat zijn de discussiën over het ontwerp adres voortgezet. De heer de Persigny heeft het woord gevoerd om terug te komen op eene beleediging, waaraan hij ten doel heeft gestaan. Hij zal echter op geene personaliteiten antwoorden, doch alleen op de beleediging van ongelukkigen minister, zoo als hij genoemd is, zeggen dat men onder eene regering leeft, die voortgesproken is uit het algemeen stemrecht.

